

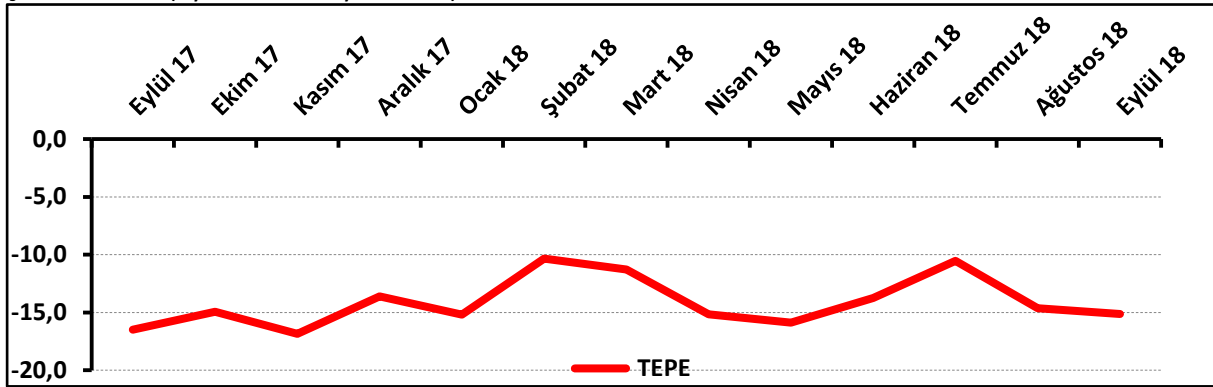
PERAKENDEDE STOKLAR TÜKENDİ, TEDARİKÇİLERDEN SİPARİŞ BEKLENTİSİ DÜŞTÜ

Perakende güveni, Eylül ayında bir önceki aya göre 0,5 puan azalırken; bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 1,4 puan arttı. Perakende güveninin geçen aya göre sınırlı azalışında, geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimindeki düşüş etkili olurken; geçen yıla göre artışında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimindeki artış ve mevcut stok düzeyindeki düşüş etkili oldu. Mevcut stok düzeyindeki düşüş eylül ayında da devam ederken, önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş beklentisi hem Ağustos 2018 hem Eylül 2017'ye göre azaldı. "Diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)" sektörü, Eylül ayında perakende güveninde en çok artış gösteren sektör oldu. AB-28 ve Euro Bölgesi ile karşılaştırıldığında Türkiye geçen yıla göre AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi.

Perakende güveni geçen aya kıyasla azaldı

Eylül ayında -15,1 puan değerini alan TEPE, geçen yılın aynı dönemine göre 1,4 puan artarken, geçen aya göre ise 0,5 puan azaldı. TEPE değerinin geçen aya göre azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi göstergesindeki düşüş etkili olurken; geçen yıla göre artışında ise geçtiğimiz 3 ayda işlerin gelişimi göstergesindeki iyileşme ve mevcut stok düzeyindeki düşüş etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Eylül 2017 – Eylül 2018)¹



Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	1,2	-7,9	-12,0	-3,8	-9,6	-12,0	-11,9	-7,5	-10,6	-16,1	-16,5	-17,1
2017	-16,0	-25,4	-17,3	-17,6	-14,2	-15,7	-20,1	-16,7	-16,5	-14,9	-16,8	-13,6
2018	-15,2	-10,3	-11,3	-15,2	-15,9	-13,8	-10,5	-14,6	-15,1			

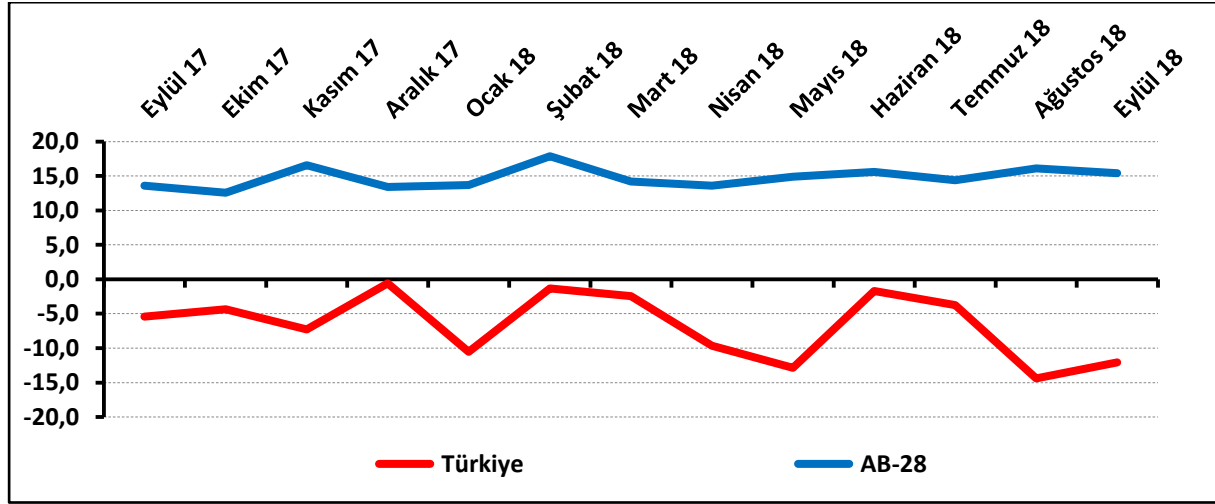
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin satış beklentileri geçen yıla kıyasla azaldı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Eylül 2018’de -12,1 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 2,3 puan artarken; bir önceki yılın aynı ayına göre ise 6,7 puan azaldı.

Eylül 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,9’u önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 47,9’u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 27,2 oldu.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Eylül 2017 – Eylül 2018)



Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

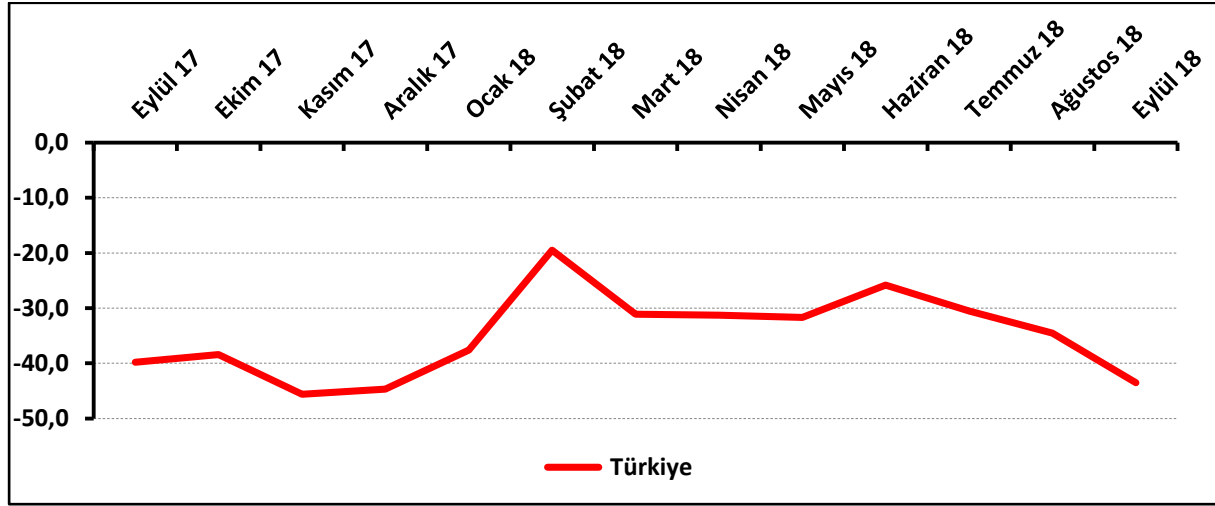
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	16,4	-0,4	-2,6	10,6	3,8	0,7	-1,5	12,8	2,3	-7,0	-3,6	-14,0
2017	-7,0	-43,6	-13,0	-14,8	-6,5	-6,1	-17,2	-7,8	-5,4	-4,3	-7,3	-0,6
2018	-10,5	-1,3	-2,4	-9,7	-12,8	-1,7	-3,7	-14,4	-12,1			

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu kötüleşti

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu, Eylül 2018’de -43,5 puan değerini alarak, Ağustos 2018’e göre 9,0 puan, Eylül 2017’ye göre 3,7 puan azaldı.

Eylül 2018’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 14,2’si geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 57,6 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 28,2 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Eylül 2017 – Eylül 2018)



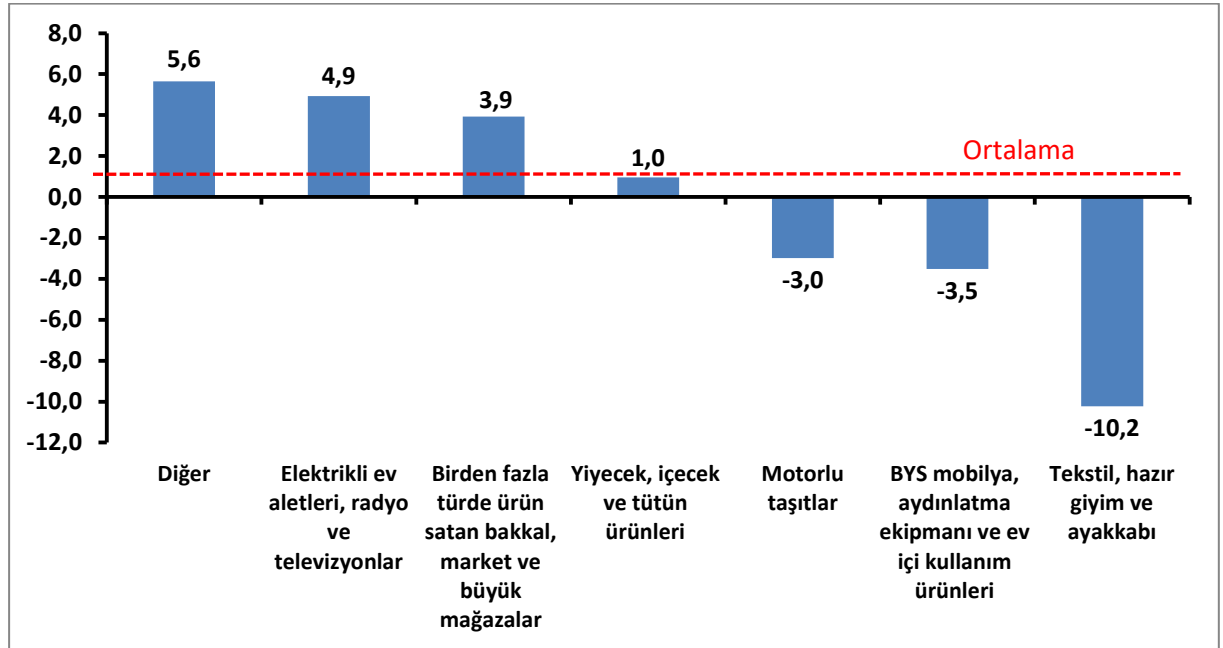
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5			

Perakende güveni en fazla azalan sektör “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” oldu

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Eylül 2018’de, geçen yılın aynı dönemine göre “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörlerinde artış; “motorlu taşıtlar”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörlerinde azalış gözlemlendi. “Diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “birden fazla türde ürün satan market ve büyük mağazalar” sektörlerindeki artış ortalamasının üzerinde gerçekleşti. “Tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörü perakende güveninde en fazla azalış gösteren sektör oldu.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Eylül 2018’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)



Perakendecilerin istihdam beklentisi kötüleşti

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Eylül 2018’de, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve istihdam beklentileri” ve “işlerin geçen yıla göre durumu” göstergeleri hem Eylül 2017’ye göre hem de Ağustos 2018’e göre azalırken, “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergesi arttı. “Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” göstergeleri Eylül 2017’ye göre artış, Ağustos 2018’e göre azalış gösterdi. “Önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” göstergesi Eylül 2017’ye göre azalırken, Ağustos 2018’e göre arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 09/2017	Endeks 08/2018	Endeks 09/2018	Bir önceki aya göre değişim 09/2018	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 09/2018
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-51,5	-45,6	-49,8	-4,2	1,7
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	7,4	16,1	16,5	0,4	9,1
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-16,4	-25,2	-28,3	-3,1	-11,9
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-5,4	-14,4	-12,1	2,3	-6,7
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-6,4	-4,7	-9,6	-4,9	-3,2
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	28,6	52,1	50,0	-2,1	21,4
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-39,8	-34,5	-43,5	-9,0	-3,7
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	2,8	1,7	5,0	3,3	2,2

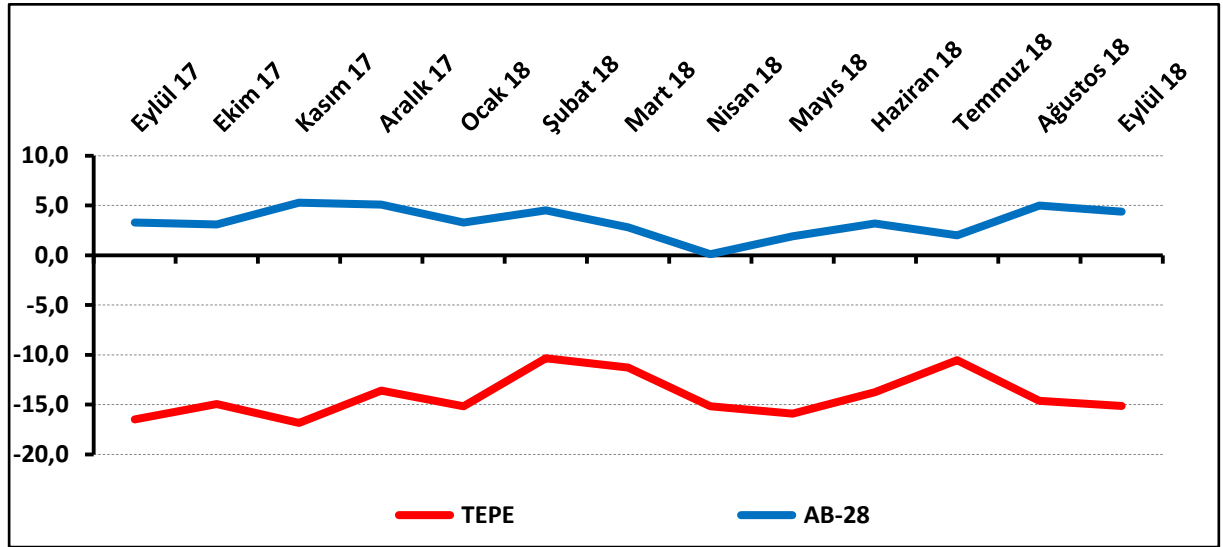
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla kıyasla arttı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Eylül 2018’de 4,4 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 0,6 puan azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre 1,1 puan arttı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2017 – Eylül 2018)



Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	4,1	4,1	3,9	1,5	2,2	1,1	0,7	-0,6	0,8	0,7	4,0	3,8
2017	2,0	2,2	3,6	4,4	1,9	2,4	5,1	0,6	3,3	3,1	5,3	5,1
2018	3,3	4,5	2,8	0,1	1,9	3,2	2,0	5,0	4,4			

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Yunanistan, Eylül ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Yunanistan'ı; Danimarka ve Litvanya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Slovenya, Avusturya ve Hırvatistan oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Romanya'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Eylül 2017'ye göre değişim AB-28'de 1,1 puan, Euro Bölgesi'nde 0,5 puan oldu. Ağustos 2018'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, Euro Bölgesi'nden daha kötü performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Eylül 2017 ve Ağustos 2018'e göre)

Ülkeler*	Eylül 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Ağustos 2018'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Yunanistan	21,0	1,3
Danimarka	14,8	7,3
Litvanya	9,3	1,3
Malta	8,8	6,0
İsveç	6,3	3,5
Slovakya	4,4	5,3
Karadağ	3,8	-1,6
Çek Cumhuriyeti	3,7	4,6
Almanya	3,0	2,4
Macaristan	2,9	2,4
Belçika	2,4	0,7
Sırbistan	2,1	-0,9
Fransa	1,6	-0,1
Romanya	1,4	12,6
Türkiye	1,4	-0,5
AB-28	1,1	-0,6
İngiltere	1,0	-9,5
Bulgaristan	0,6	0,6
Letonya	0,6	-0,6
Euro Bölgesi-19	0,5	0,8
Polonya	0,4	1,5
Estonya	-0,4	3,5
Hollanda	-0,4	3,0
Makedonya Cumhuriyeti	-0,7	1,7
Portekiz	-0,8	-0,2
İspanya	-1,5	-1,8
İtalya	-4,4	-0,1
Finlandiya	-5,8	1,0
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-5,9	-9,2
Hırvatistan	-6,1	-1,6
Avusturya	-7,2	2,8
Slovenya	-7,4	1,1

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan da ülke verilerine eklenmiştir.

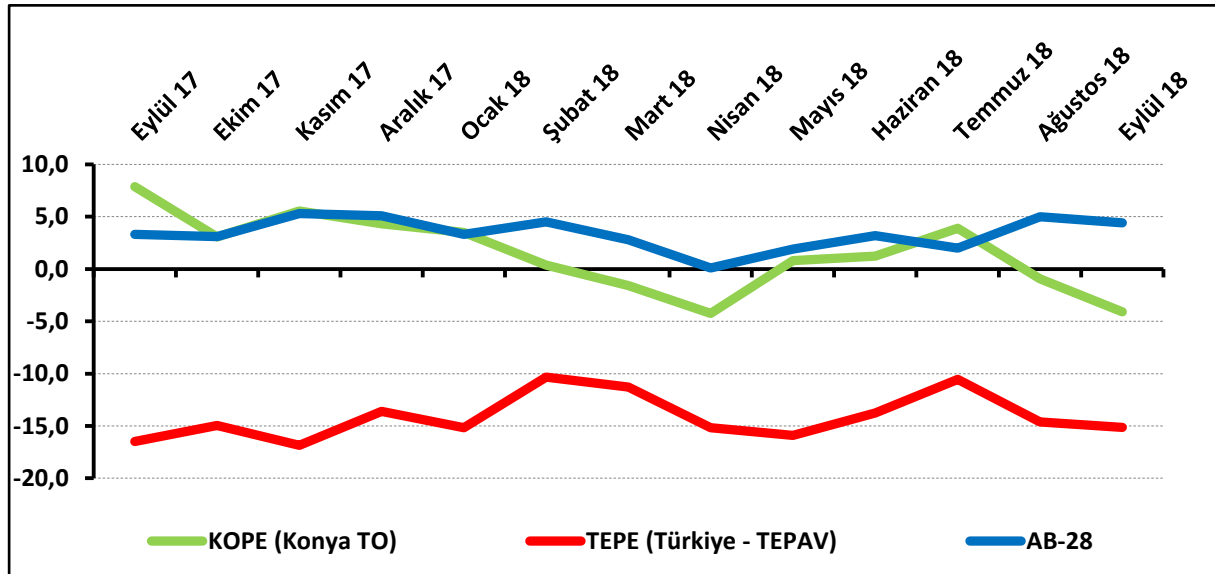
**Sıralama Eylül 2017 değişimine göre yapılmıştır.

Konya’da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012’den bu yana Konya’da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapıyor.

Eylül ayında TEPE, -15,1 puan değerini alırken KOPE -4,1 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 12,0 puan azalırken; TEPE 1,4 puan arttı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 3,2 puan azaldı. Konya perakendesi, eylül ayında Türkiye genelinden daha iyi performans sergilerken, AB-28’den daha kötü performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2017 – Eylül 2018)



Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	0,5	-1,6	-3,4	-1,7	-2,5	-2,7	-1,7	2,9	-0,7	0,0	-4,4	-6,7
2017	-8,8	-4,0	0,1	-1,3	0,9	4,3	-0,3	5,6	7,9	3,1	5,6	4,3
2018	3,5	0,4	-1,6	-4,2	0,8	1,2	3,9	-0,9	-4,1			